

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 14 päivänä heinäkuuta 2015,
Slovakian vuoden 2015 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Slovakian vuoden 2015 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2015/C 272/03)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ⁽¹⁾ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 Euroopan komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi kasvu- ja työllisyysstrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan koordinoitua, ja siinä keskitytään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia, jotta voidaan parantaa Euroopan mahdollisuuksia vauhdittaa kestävä kasvua ja lisätä kilpailukykyä.
- (2) Neuvosto antoi 14 päivänä heinäkuuta 2015 komission ehdotusten pohjalta suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista ⁽²⁾. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdenmetyt suuntaviivat, jotka jäsenvaltioita on kehoitettu ottamaan huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.
- (3) Neuvosto antoi 8 päivänä heinäkuuta 2014 suosituksen ⁽³⁾ Slovakian vuoden 2014 kansallisesta uudistusohjelmasta ja lausunnon Slovakian vuoden 2014 tarkistetusta vakausohjelmasta. Komissio esitti 28 päivänä marraskuuta 2014 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 473/2013 ⁽⁴⁾ mukaisesti lausuntonsa Slovakian alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2015.

⁽¹⁾ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Pidetty voimassa jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista vuodelle 2014 6 päivänä toukokuuta 2014 annetulla neuvoston päätöksellä 2014/322/EU (EUVL L 165, 4.6.2014, s. 49).

⁽³⁾ Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä heinäkuuta 2014, Slovakian vuoden 2014 kansallisesta uudistusohjelmasta ja neuvoston lausunto Slovakian vuoden 2014 vakausohjelmasta (EUVL C 247, 29.7.2014, s. 122).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 473/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, alustavien talousarviosuunnitelmien seuranta ja arviointia sekä euroalueen jäsenvaltioiden liiallisen alijäämän tilanteen korjaamisen varmistamista koskevista yhteisistä säännöksistä (EUVL L 140, 27.5.2013, s. 11).

- (4) Komissio hyväksyi 28 päivänä marraskuuta 2014 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2015 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Komissio hyväksyi samana päivänä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011⁽¹⁾ perusteella varoituskansalaisia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Slovakia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (5) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 18 päivänä joulukuuta 2014 investointien edistämisen, rakenneuudistusten tehostamisen ja julkisen talouden vastuullisen ja kasvua edistävän vakauttamisen painopisteet.
- (6) Komissio julkaisi 26 päivänä helmikuuta 2015 Slovakiaa koskevan vuoden 2015 maaraaportin. Siinä arvioitiin Slovakian edistymistä 8 päivänä heinäkuuta 2014 hyväksytyjen maakohtaisten suositusten noudattamisessa.
- (7) Slovakia toimitti vuoden 2015 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2015 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2015. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (8) Slovakiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Hallitus suunnittelee vuoden 2015 vakausohjelmassa, että julkisen sektorin alijäämää supistetaan vähitellen siten, että se on 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2015 ja 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Vakausohjelman mukaan keskipitkän aikavälin tavoite – 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen – saavutettaisiin vuodesta 2017 alkaen. Julkisen talouden velan odotetaan supistuvan vuonna 2015 marginaalisesti 53,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja jatkavan supistumistaan 50,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2018. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joiden avulla tuetaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2016 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä täsmennetty riittävästi. Komission kevään 2015 talousennusteen perusteella menojen nettokasvu jää alle vertailuarvon sekä vuonna 2015 että 2016, ja täyttää näin vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimukset. Neuvosto katsoo vakausohjelmasta tekemänsä arvioinnin ja komission kevään 2015 talousennusteen perusteella, että Slovakian odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen määräyksiä.
- (9) Työmarkkinat osoittivat elpymisen merkkejä vuonna 2014, mutta työttömyysaste on edelleen korkea. Sosiaaliturvajärjestelmään liittyviä pidäkkeitä on vähennetty ja nuorisotyöttömyyden vähentämisessä on edistytty jonkin verran, mutta pitkäaikaistyöttömyys on edelleen suuri haaste ja romanien ja heikosti koulutettujen työllisyysaste on alhainen. Vaikka joitakin alustavia toimenpiteitä on toteutettu julkisten työvoimapalvelujen parantamiseksi, niillä on rajalliset valmiudet tarjota yksilöllisiä palveluja, erityisesti työmarkkinoista kauimpana oleville henkilöille. Naisten työllisyysaste on edelleen selvästi alle EU:n keskiarvon, mihin vaikuttavat laadukkaiden ja kohtuuhintaisten lastenhoitopalvelujen puute ja suhteellisen pitkät äitiyslomat.
- (10) Slovakia on edistynyt jonkin verran työssäoppimisen alalla uuden ammatillista koulutusta koskevan lain myötä, jonka on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2015. Edistyminen on kuitenkin ollut vähäistä opetusolosuhteiden parantamisessa, työsuuntautuneempien kandidaattiohjelmien perustamisessa sekä varhaiskasvatukseen ja päivähoitoon osallistuvien romanilasten osuuden lisäämisessä. Toimenpiteitä ei ole toteutettu sen varmistamiseksi, että romanit osallistuisivat laajemmin ammatilliseen ja korkeasteen koulutukseen. Edistyminen on ollut vähäistä Slovakian tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän puutteiden korjaamisessa. Pääasiallisina tarpeina on parantaa tieteellisen perustan laatua ja merkitystä ja edistää yhteistyötä korkeakoulujen, tutkimusyksikköjen ja yrityssektorin välillä.
- (11) Liiketoimintaympäristön heikko laatu Slovakiassa vähentää maan houkuttelevuutta niin ulkomaisten kuin kotimaisten investointienkin kannalta. Julkishallinnon ja oikeusjärjestelmän riittämätön tehokkuus ja laatu aiheuttavat erityisesti haittaa liiketoimintaympäristölle. Virkamieskunta kärsii henkilöstön suuresta vaihtuvuudesta ja henkilöresurssien tehottomasta hallinnoinnista. Toimet korruption torjumiseksi ovat toistaiseksi olleet vähäisiä. Erityisesti tarpeeseen vahvistaa verohallinnon analyttisiä ja tarkastusvalmiuksia ei ole reagoitu. Julkiset hankinnat kärsivät syvään juurtuneista puutteista, jotka vaikuttavat julkisten varojen kohdentamiseen.
- (12) Vaikka verojärjestelmän viimeaikaiset muutokset ovat osaltaan vaikuttaneet julkisen talouden kohenemiseen, väestön ikääntymisestä johtuvat kustannukset rasittavat Slovakian nykyistä suhteellisen vakaata velka-asemaa tulevaisuudessa. Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys riippuu hallituksen kyvystä lisätä terveydenhuoltoalan kustannustehokkuutta. Slovakian terveydenhuoltojärjestelmän yleinen tehokkuus on huono, ja sen

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

tulokset ovat heikkoja muihin EU-maihin verrattuna. Hallitus hyväksyi vuosiksi 2014–2020 uuden terveysstrategian, jolla yritetään ratkaista kansallisen terveydenhuoltojärjestelmän ongelmat. Strategiaa toteutetaan parhaillaan, mutta useimmat toimenpiteet eivät ole vielä voimassa. Veronkantoon ja verohallinnon toimintaan liittyy myös edelleen tehottomuutta.

- (13) Viime vuosina tehtyjen investointien vähäisyys voi horjuttaa Slovakian pitkän aikavälin kasvunäkymiä. Yksityiset investoinnit vähenivät vuosina 2008–2013 erityisen voimakkaasti. Finanssialan ulkopuolisten yritysten kohdalla kokonaisinvestoinnit supistuivat noin 90 prosenttia suorien ulkomaisten investointien vähenemisen myötä. Vuonna 2013 investoinnit tuotantohyödykkeisiin olivat edelleen reaalisesti noin 13 prosenttia alhaisemmat kuin vuonna 2008. Vaikka julkiset investoinnit supistuivat huomattavasti vähemmän, supistumisella on kuitenkin merkittäviä seurauksia, kun otetaan huomioon laajamittaiset liikenteen infrastruktuurihankkeet, jotka ovat olennaisen tärkeitä, jotta Slovakian keski- ja itäosien kasvupotentiaalia voidaan hyödyntää. Investointien suunnitteluun liittyvät hallinnolliset ja lainsäädännölliset esteet sekä rakennus- ja maankäyttölupamenettelyjen läpinäkyvyyden puute ja pitkä kesto jarruttavat julkisia investointeja. EU:n rahoitus muodostaa erittäin suuren osuuden kaikista julkisista investoinneista Slovakiassa muihin alueen jäsenvaltioihin verrattuna. Lisäksi EU:n varojen käyttöä häiritsee suunnittelumenettelyjen huono hallinto, hankkeiden heikko suunnittelu ja valinta sekä ympäristövaikutusten arviointia koskevien vaatimusten noudattamisen laiminlyönti. Rääätälöityjen eritelmien käyttö julkisissa hankinnoissa rajoittaa kilpailua ja johtaa siihen, että lopulliset hinnat ovat korkeita. Hankintamenettelyihin osallistuvien julkisyhteisöjen valvonnan parantaminen ja asiantuntemuksen lisääminen voisi auttaa ratkaisemaan nämä ongelmat. Julkishallinnon ja oikeusjärjestelmän tehokkuuden ja laadun riittämättömyys ovat erityisen haitallisia liiketoimintaympäristön kannalta, eikä siviiliprosessin uudistamisen ja tuomioistuinten epätasaisen työnjaon kaltaisiin kysymyksiin ole vielä puututtu.
- (14) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana analysoinut kattavasti Slovakian talouspolitiikkaa ja julkaissut analyysinsä vuoden 2015 maaraportissa. Se on arvioinut myös vakausohjelman ja kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Slovakielle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ei vain niiden merkityksen Slovakian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta vaan myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–4.
- (15) Neuvosto on tutkinut vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo ⁽¹⁾, että Slovakia noudattaa vakaus- ja kasvusopimuksen määräyksiä.
- (16) Komissio on eurooppalaisen ohjausjakson osana analysoinut myös koko euroalueen talouspolitiikkaa. Neuvosto on antanut tämän analyysin perusteella erityisiä suosituksia jäsenvaltioille, joiden rahayksikkö on euro ⁽²⁾. Koska Slovakian rahayksikkö on euro, sen olisi myös varmistettava, että kyseiset suositukset pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti,

SUOSITTAA, että Slovakia toteuttaa vuosina 2015 ja 2016 toimia, joilla se

1. lisää terveydenhuoltoalan kustannustehokkuutta, myös parantamalla sairaalahoidon hallinnointia ja kehittämällä perushoitoa; toteuttaa toimenpiteitä veronkannon tehostamiseksi;
2. toteuttaa lisätoimenpiteitä, joilla puututaan pitkäaikaistyöttömyyteen parantamalla aktiivintöiden toimenpiteitä ja toisen mahdollisuuden tarjoavaa koulutusta sekä ottamalla käyttöön yksilöllisiin tarpeisiin räätälöityä korkealaatuista koulutusta; lisää kannustimia naisten pysymiselle työmarkkinoilla tai palaamiselle niille kehittämällä lastenhoito- palvelujen tarjontaa;
3. parantaa opettajien koulutusta ja opettajan ammatin houkuttelevuutta, jotta oppimistulosten heikkeneminen voidaan pysäyttää; lisää romanilasten osallistumista yleiseen koulutukseen ja laadukkaaseen varhaiskasvatukseen;

⁽¹⁾ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

⁽²⁾ EUVL C 272, 18.8.2015, s. 98.

4. parantaa ja yksinkertaistaa hallinnollisia menettelyjä maankäyttö- ja rakennuslupien saamiseksi, jotta vauhditetaan infrastruktuuri-investointeja; lisää kilpailua julkisissa tarjouskilpailumenettelyissä ja parantaa julkisten hankintojen valvontamekanismeja.

Tehty Brysselissä 14 päivänä heinäkuuta 2015.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. GRAMEGNA
